

ESPECIAL GIRA 'YASUNITZEM EL MÓN'

PROTECCIÓ INTEGRAL FEMINISTA: ENTREVISTA A LILIAN GIRÓN
I LIANA FUNES, DEFENSORES DE DRETS HUMANS A HONDURES

'ACTIVISTES PER LA VIDA' S'EXPOSA A MADRID FINS AL 20 DE GENER

SUMARI

3 La Mar es troba amb la Selva

8 Yasunitzar, un nou verb
que transcendeix de la Amazonia

11 Yasuní, el dia després

13 Guatemala: normalitzar l'esperança

17 EFLAC 2023: Davant les crisis del teixit
de la vida: unides, resistint i avançant!

19 Entrevista a Lilian Girón i Liana Funes,
defensores de drets humans a Hondures

24 L'exposició 'Activistes per la Vida',
de Gervasio Sánchez, s'inaugura a Madrid

26 Notícies Breus Entrepobles

27 El terrorisme de "Jamás"

▶ *Aquest històric resultat
obre la porta per a
començar un procés
que alliberi la regió
amazònica de la seva
condició de territori de
sacrifici*

*Al llarg de la seva
història, l'EFLAC
ha contribuït a la
consolidació dels
feminismes com a
moviment polític
i social a Amèrica
Llatina i el Carib. Ha
promogut l'articulació
i la solidaritat entre les
diferents organitzacions
i col·lectives feministes*

*Quan em pregunten si
"Hamas" és terrorisme
assenyalo que també hi
ha un que s'escriu amb
J i és el primer del qual
cal parlar, perquè no té
sentit començar pel final*

EDITA
Entrepobles · Associació declarada
d'utilitat pública UP-78093-SD
DISSENY I MAQUETACIÓ
Esteva&Estêvão

DEPÒSIT LEGAL
B-21094-89
Entrepobles no s'identifica
necessàriament amb les opinions
expressades en aquest butlletí

FOTO DE COBERTA
Comité de Unidad Campesina – CUC

AJUDA'NS A INCORPORAR A ENTREPOBLES NOVES SÒCIES I SOCIS
ASSOCIA'T I COL-LABORA ACTIVAMENT Butlletí de subscripció en la contraportada

Necessitem el teu suport per créixer i seguir garantint la nostra acció solidària
amb **AUTONOMIA i INDEPENDÈNCIA**

**Yasunitzem
el Món!**

La mar es troba amb la selva

Alberto Acosta · *Economista, activista per el Sí al Yasuní**

"El Yasuní ha estat com
una mamà per al món [...]
Necessitem que posem les
veus i les mans perquè pugui
recuperar-se la nostra mamà,
que no estigui ferida, que no
estigui colpejada"

Alicia Cahuiya
Indígena waorani

"El centre de l'univers és
l'ecosistema, no l'humà,
perquè no es pot viure sense
la Naturalesa"

Teresa Vicente
Jurista espanyola

Una constatació recorre el món. Els humans som Naturalesa. No som una espècie superior. Tampoc som el centre de la vida. Encara més, col·locar-nos -figurativament- al marge de la Naturalesa i més encara tractar de dominar-la no sols resulta impossible, sinó que, com ho veiem diàriament, genera noves i majors complicacions per a la vida de tots els éssers vius, incloent-hi els humans.

Motiva constatar com -des de diverses cantonades del planeta- emergeixen respostes que no esperen el permís del poder per a propiciar el retrobament dels éssers humans amb la Naturalesa. Les lluites de resistència en contra de la destrucció de les bases materials i simbòliques, que provoquen, per exemple, els extractivismes, es multipliquen de manera exponencial. Moltes vegades de la mà d'aquestes lluites apareixen múltiples formes de re-existència. I d'aquest tragar divers, propi d'ebullicions múltiples, reconeixent que hi ha moltíssims processos destacables, triem dos per la seva enorme transcendència i repercussió internacionals, que te-

nen diversos elements en comú, malgrat la seva distància geogràfica i cultural.

EXEMPLARS LLUITES PEL YASUNÍ I LA MAR MENOR

Acollint-se a marcs jurídics diversos, que obren escletxes d'insospitada potencialitat per a l'acció, a l'Equador i a Espanya, es camina en la mateixa adreça: protegir de debò la Naturalesa i assumir-la com la nostra Mare. En tots dos casos, d'antuvi, tenim resultats prometedors. Ens referim a la lluita per la protecció d'un petit tros del Parc Nacional Yasuní en les selves amazòniques i a la protecció de la Mar Menor en la costa mediterrània.

Destaquem doncs el triomf en la consulta popular del Yasuní: "territori sagrat", en llengua indígena, que es va realitzar el 20 d'agost passat. Després de gairebé 10 anys de lluita, es va aconseguir que una àmplia majoria del poble equatorià disposi en una consulta popular la suspensió de la destructora extracció de cru en el Bloc 43 o ITT (la sigla dels jaciments d'Ishpingo, Tambococha, Tiputini). Simultàniament, es va ordenar desmuntar els equips allí instal·lats i es va aprovar donar pas a la reparació i restauració d'aquest territori on viuen pobles indígenes, fins i tot alguns en aïllament voluntari. Aquest històric resultat obre la porta per a començar un

procés que alliberi la regió amazònica de la seva condició de territori de sacrifici, assegurant els drets vitals de tots els seus pobladors indígenes i no indígenes. I és, per cert, una clara mostra que sí que es poden prendre mesures efectives per a superar la nociva dependència dels combustibles fòssils.

Amb aquesta decisió popular, es va superar la coneguda com a Iniciativa Yasuni-ITT, que buscava una compensació internacional per a impedir aquesta activitat petroliera. Recordem el difícil i complex que va ser posar en marxa l'esmentada Iniciativa, que va emergir des de la societat civil per l'acció de diversos processos, molt abans de la seva presentació oficial l'any 2007. Quan aquesta Iniciativa va fracassar, perquè li va quedar molt gran al governant que va intentar cristal·litzar-la oficialment, la joventut organitzada en el Col·lectiu Yasunidos va assumir el repte l'any 2013. Acol·lint-se a disposicions constitucionals, venent al poder governamental, en una desigual lluita, aquest Col·lectiu va reunir més de 750 000 signatures i va enfrontar una dura campanya de repressió i frau, abans de poder cristal·litzar l'esmentada consulta popular gairebé una dècada després.

L'èxit aconseguit amb gairebé 60% dels vots en la consulta, enfrontant a una poderosa oligarquia extractivista -governos, petrolieres, mineres, cambres de la producció, grans mitjans de comunicació, sindicalisme petrolier-, en un país amb una economia addicta al petroli, va ser possible per la sumatòria d'esforços múltiples provinents de diverses organitzacions i moviments, tant del camp com de la ciutat.

Sense buscar paral·lelismes o similituds totes, bé podem destacar com a Espanya, recurrent a una disposició existent en la Constitució de 1983, es va reconèixer la personalitat jurídica de la llacuna de la Mar Menor. Aquesta acció també va ser possible gràcies a la mobilització ciutadana, que es va organitzar a fi de protegir una meravellosa regió natural mediterrània en franc declivi per la destrucció provocada per la voracitat del capital, expressada especialment a través de l'agroindústria, el turisme, la mineria.

Després de molts intents poc reeixits per a aconseguir una millor protecció d'aquesta llacuna, es va posar en marxa aquesta iniciativa legislativa popular. Tal moviment ciutadà va recollir més de 640.000 signatures per a assolir l'aprovació de la Llei de Recuperació i Protecció de la Mar Menor, el setembre del 2023, amb els vots a favor de tots els partits polítics, excepte Vox.

Amb aquesta acció es va dotar de personalitat jurídica a l'ecosistema de la Mar Menor, com a subjecte de drets derivat del seu valor ecològic intrínsec i en clau amb la solidaritat intergeneracional. La Llei es va expedir per a actuar amb urgència per la situació crítica de l'estat ecològic de la llacuna, a fi de garantir la seva conservació per a les futures generacions. A partir d'aquesta decisió tota mena d'activitat

pública o privada que pugui incidir negativament en la Mar Menor pot ser revisada davant els tribunals.

Fins i tot es va establir una comissió de seguiment integrada pels "guardians i guardianes" de la llacuna, amb representants dels municipis riberencs o de conca designats pels respectius ajuntaments, així com representants empresarials, sindicals, veïnals, agraris, ramaders, pesquers, ecologistes, entre altres. Com a complement es va establir un comitè científic.

Recordem que, a l'Equador, en la seva Constitució, també va abordar aquest tema de la representació. Allí es va establir amb claredat qui representa a la Naturalesa. Així, en

Aquest històric resultat obre la porta per a començar un procés que alliberi la regió amazònica de la seva condició de territori de sacrifici

l'article 71, es va determinar amb claredat que la Naturalesa o Pachamama, on es reproduïx i realitza la vida, té dret a què es respecti integralment la seva existència i el manteniment i regeneració dels seus cicles vitals, estructura, funcions i processos evolutius. I que tota persona, comunitat, poble o nacionalitat podrà exigir a l'autoritat pública el compliment dels Drets de la Naturalesa.

No hi ha dubte, es tracta d'exemples expansius en el món. Després de l'expedició de la, fins ara, primera i única Constitució que assumeix a la Naturalesa com a subjecte de drets, l'equatoriana, l'any 2008, hi ha gairebé 40 països on a través de diverses vies es comencen a cristal·litzar els drets de la Mare Terra.

LA SOCIETAT CIVIL AL RETROBAMENT DE LA NATURALESA

En tots dos processos tenim com a punt de partida la societat civil, amb un important compromís de moviments socials i de grups ciutadans. Es tracta d'un exercici de democràcia ecològica des de les bases. No són accions gestades per iniciativa de cap govern, ni per algun partit polític. En definitiva, són respostes que sorgeixen des de diversos àmbits demostrant que es pot i s'han d'aprofitar tots els mecanismes i inclusivament aquelles escales legals existents per a actuar sense pausa, especialment quan els grups de poder s'oculten en discursos buits i en estèrils reunions internacionals, com les COP o Conferència de les Parts de Nacions Unides.

Els dos casos tenen un eix comú: els Drets de la Naturalesa. A Espanya és el primer reconeixement legal que considera a un ecosistema com a subjecte de drets a Europa.

En aquest país es parteix d'una legitimació democràtica directa. Mentre que, a l'Equador, el punt de partida és la seva Constitució del 2008, que reconeix expressament els Drets de la Naturalesa.

La diferència en el cas equatorià és que, malgrat que la Naturalesa constitucionalment és un subjecte de drets, la consulta popular que va concloure reeixidament l'agost del 2023 es va iniciar reclamant el dret a la participació ciutadana en temes d'interès nacional; dret que fora vilment atropellat pels successius governs.

En estricte sentit, la decisió d'explotar petroli en aquesta meravellosa regió amazònica, presa l'agost del 2013, no degué donar-se mai si es respectaven els Drets de la Naturalesa i inclusivament els drets dels pobles indígenes en aïllament voluntari, habitants d'aquest paradís. De fet, cap pronunciament popular hauria de posar en risc la vigència d'aquests

Si la Naturalesa ens dona el dret a la nostra existència, llavors ella és la font dels drets. Això canvia radicalment l'essència de la civilització antropocèntrica

drets. De tota manera, per a aconseguir el contundent triomf en l'esmentada consulta es van enarborar tant els drets de la Mare Terra, com els dels pobles indígenes.

El que ens motiva ara és constatar que la defensa de la Naturalesa pot donar-se des de diversos espais que es no-dreixen de l'enteniment que la Naturalesa és la vida mateixa. Com afirma, Alicia Cahuiya, indígena waorani amazònica, qui va liderar la consulta des del seu territori, "el Yasuni ha estat com una mamà per al món". Des d'una altra realitat cultural i vivencial, qui va liderar la iniciativa legislativa popular de la Mar Menor, la jurista espanyola Teresa Vicente, reconeix que "el centre de l'univers és l'ecosistema, no l'humà."

Totes dues aportacions són clau. Les comunitats i pobles indígenes comprenen perfectament que la Pachamama és la seva Mare, no una mera metàfora. La visió des de la justícia ecològica coincideix amb la significació vital dels ecosistemes. A l'Equador, des del món indígena i sumant les lluites de resistència de diversos grups ecologistes i populars, van sorgir les idees força i bàsiques per a plasmar constitucionalment els Drets de la Naturalesa. A Espanya, un país del Nord global, des d'altres perspectives de coneixement, van donar

fruit els diàlegs de l'acadèmia, amb activistes i pobladors consents de les amenaces que planen sobre un ecosistema i van inaugurar els Drets de la Naturalesa a Europa.

En aquest complex entramat d'accions múltiples, veiem la significació que comporta enfortir i ampliar la quantitat més gran possible de processos de diàleg buscant teixir xarxes de resistència i re-existència. Són temps de lluites continuades. Els passos fets a l'Equador i a Espanya són importants, més no suficients. En terres equatorials ja es senten les veus de la derrotada oligarquia extractivista que vol incomplir el mandat popular. I en terres ibèriques tampoc serà fàcil vèncer els múltiples interessos econòmics que s'oposen a la Llei de la Mar Menor. Avui més que mai, en els dos processos s'ha de mantenir la pressió i la unitat social per a fer realitat els drets adquirits, convocant a una efectiva solidaritat internacional.

AMB ELS DRETS DE LA NATURALESA, CAP A UN "GIR COPERNICÀ"

El que compta ara és assumir en la pràctica una realitat indiscutible: els humans no estem al marge i tampoc sobre la Naturalesa. Els seus elements no poden ser assumits com a simples factors de producció o mercaderies per a impulsar fantasmes com "el desenvolupament" i "el progrés". Això ens commina a construir fins i tot altres narratives, especialment des de territoris concrets.

Amb els Drets de la Naturalesa obrim la porta a un canvi d'enorme transcendència, una sort de gir copernicà. No es tracta de ficcions jurídiques ni alguna cosa per l'estil.

Si la Naturalesa ens dona el dret a la nostra existència, llavors ella és la font dels drets.

Això canvia radicalment l'essència de la civilització antropocèntrica. Conduïx a crear sistemes de justícia que assegurin la vigència plena dels principis de la Mare Terra: la diversitat dels ecosistemes, la capacitat d'acte-regeneració i la relacionada de tots els éssers; sense marginar en cap moment la justícia social.

Inclusivament, hem de superar les ciències econòmiques, tal com les coneixem, ja que en acceptar que la Naturalesa és subjecte de drets, la seva desmercantilització és una obligació sobretot incorporant el valor intrínsec de tots els éssers vius. Pensar i construir altres maneres de llegir i fer la política des de la Naturalesa com a subjecte i només objecte, és també una altra tasca crucial.

Aquests assoliments democràtics, que plantegen canvis profunds de la relació de domini sobre la Naturalesa, proposen, per igual, assumir formes de representació i garantia de compliment. La Naturalesa no necessita els éssers humans per a exercir el seu dret a existir i a regenerar-se. Però si els éssers humans la destrossen, necessitarà els humans, com

els seus representants, per a protegir-la o per a demandar judicialment la seva reparació i restauració. Com ho vam veure, aquests mecanismes de representació estan prevists en aquests casos analitzats.

Adicionalment, tenint consciència de la inutilitat de la majoria de les cimeres internacionals sobre el tema, no podem esperar que els poders globals actuïn, hem d'accionar espais fins i tot ètics des de la societat civil que recullin la veu de reclam de tots els éssers vius, com ho és el Tribunal Internacional dels Drets de la Naturalesa, creat amb representants de tots els continents l'any 2014.

En definitiva, incorporar a la Naturalesa com a subjecte de drets en una constitució o en una llei, sent un acte formalment antropocèntric, implica en essència una obligació per a transitar cap a visions i pràctiques bicèntriques i ecocèntriques. A més, la defensa de la Naturalesa ha de ser assumida com a Naturalesa que es defensa, la qual cosa implica assegurar també mecanismes de protecció de les defensores i els defensors de la Mare Terra.

ELS COMPLEMENTARIS DRETS HUMANS I DE LA NATURALESA

En suma, la lluita pels Drets de la Naturalesa va de braçet amb la complexa defensa dels Drets Humans. Quan

es compleix l'aniversari 75 dels Drets Humans, la vigència dels quals segueix molt llunyana, ens toca potenciar-los i complementar-los amb els Drets de la Naturalesa. Tinguem clar que aquests drets no s'oposen per a res. Encara més, aviat arribarà el dia per a expedir una declaració conjunta de drets per a la Humanitat i la Naturalesa, en tant tots dos, com a cos únic de drets existencials, són drets per a la construcció de vides dignes per a tots els éssers humans i no humans.

Llavors, conèixer i multiplicar processos que agermanen diversos territoris i diverses lluites, com els revisats en aquest text, apunten a la construcció d'una internacional ecologista, vista com un moviment de moviments. I així tots aquests múltiples i diferents processos haurien de tenir com a meta horitzons que conjuguin la justícia ecològica amb la justícia social, com a part de processos radicalment transformadors.

No hi ha dubte, podem i devem Yasunitzar el món! 🌱

Article publicat en *La Marea-Climática* al desembre de 2023.

* Alberto Acosta: Avi. Economista equatorià. Company de lluites dels moviments socials. Jutge del Tribunal Internacional dels Drets de la Naturalesa. Professor universitari. Ministre d'Energia i Mines (2007). President de l'Assemblea Constituent (2007-2008). Autor de diversos llibres.

Una gira per a celebrar els territoris 'yasunits'

Montse Barba · *Comunicació Entrepobles*

La gira 'Yasunitzem el Món' va permetre comprovar que "yasunitzar" és un verb que transcendeix de l'Amazonia. Connectar l'economia amb la vida, amb la naturalesa i amb els territoris s'ha convertit en una urgència en plena crisi climàtica.

Quan es complien tres mesos de la victòria de la Consulta del Yasuní, i enmig de la incertesa pel canvi de govern a l'Equador, Entrepobles va organitzar una gira estatal amb tres de les activistes que van donar suport a la campanya: Zenaida Yasacama, vicepresidenta de la Confederación de Nacionalidades Indígenas de Ecuador (Conaie); Alberto Acosta, economista i exministre d'Energia; i Jorge Espinosa, portaveu del moviment Sí al Yasuní.

Durant dues intenses setmanes, tots tres van recórrer Madrid, Burgos, Zamora, Venta de Contreras (Cuenca), Bilbao, Barcelona, València, Alacant, Múrcia i Sevilla per a compartir l'èxit amb organitzacions locals i recaptar suports per part de les entitats que treballen per la justícia climàtica al nostre país.

L'objectiu: iniciar una aliança europea per a garantir el desmantellament dels jaciments amb totes les garanties i la posada en marxa d'un pla de recuperació social i econòmica en una zona a la qual es va prometre riquesa i abundància, però que ha vist com en els últims 50 anys augmenten les malalties (càncer i infertilitat, entre les més destacades), la desforestació, la pobresa, la corrupció i la dependència de la indústria petroliera.

La gira 'Yasunitzem el Món' va permetre comprovar que "yasunitzar" és un verb que transcendeix de l'Amazonia. Connectar l'economia amb la vida, amb la naturalesa i amb els territoris s'ha convertit en una urgència en plena crisi climàtica. Ho és a Texas, on Elon Musk desenvolupa els seus experiments espacials deteriorant els rius i les fonts de producció de Río Grande, i també pateixen la indústria del gas liquat i armamentística. Ho és al Mar Menor, que sofreix les conseqüències de l'agroindústria, la mineria i el desenvolupament urbanístic i turístic desmesurat. I ho és a Llatinoamèrica, on les pràctiques neocolonials i l'extractivisme posen en risc la vida de massa persones i amenacen cultures, territoris i formes de vida.

Totes aquestes lluites i les seves protagonistes van formar part d'unes jornades que volen situar la Consulta del Yasuní com a paradigma d'una nova transició cap a una societat més justa, ecològica i feminista.

Tal com va assenyalar Alberto Acosta en la seva conferència a Múrcia: "El món ha d'entendre que els éssers humans som naturalesa i que sense la naturalesa la nostra vida està en perill". 🐞

Les 10 claus del Sí al Yasuní

1 Des de 1979, el Yasuní és el parc nacional més gran de l'Equador, amb 1 milió d'hectàrees, una extensió més gran que la província de Lugo o la Comunitat de Madrid. El Yasuní es localitza entre les províncies d'Orellana i Pastaza, a la regió Amazònica.

2 Segons diversos estudis científics, la regió del Yasuní és la zona més bio diversa del planeta, perquè alberga la diversitat més gran d'amfibis, ocells, mamífers, insectes i plantes per metre quadrat, per això en 1989 l'ONU la va declarar "Reserva de la biosfera".

3 Alberga 150 espècies d'amfibis, 121 de rèptils, 598 d'ocells i més de 200 de mamífers, incloent-hi el primat més petit del món, el mico de butxaca.

4 Hi ha vuit blocs petrolers dins del Parc Nacional Yasuní: 12, 14, 15, 16, 17, 31, 43 (ITT) i 67. Només en el Yasuní-ITT va haver-hi 18 vessaments entre 2016 i 2022.

5 L'any 2013, 14 persones d'un grup indígena aïllat van ser assassinades per altres indígenes vinculats a empreses petrolieres, un cas a espera de dictamen de la Corte Interamericana de Derechos Humanos.

6 La incidència de càncer és un 130% més freqüent a prop dels pous. En les zones explotades del Yasuní hi ha un 260% més de risc mortalitat que a Quito.

7 El desmantellament de Yasuni ITT evitarà que 345 milions de tones de carboni s'alliberin l'atmosfera.

8 El Yasuní és el territori ancestral de la nacionalitat Waorani i els últims pobles indígenes en aïllament (PIA), coneguts com a Tagaeri, Taromenane i Dugakaeri. Aquests últims viuen justament en una part del bloc 43, i per això continuar amb l'explotació petroliera podria significar el seu extermini. En el Yasuní també viuen Kichwas, Shuar i mestissos.

9 En el cas del petroli en l'ITT, cada barril extret del parc nacional, en cremar-se, envia a l'atmosfera 481kg de diòxid de carboni i li costa al planeta entre 25 i 48 dòlars (Agència de Protecció Ambiental EUA).

10 La renda de l'ITT representa menys del 0,5% del Pressupost General de l'Estat (PGE) 2023. Tant enginyers petrolers com geòlegs, economistes i experts en diferents branques coincideixen que l'explotació del Yasuní no és rendible.

"La veritable riquesa del Yasuní està en la superfície, no en el subsol"

Originària del poble kichwa de Pakayaku en Pastaza, Zenaida Yasacama es va xopar dels escrits del Che Guevara i Nelson Mandela mentre estudiava Economia a la Universitat de Camagüey (Cuba). És vicepresidenta de la Conaie, Confederació de Nacionalitats Indígenes de l'Equador: *"En la campanya del Yasuní estàvem al capdavant les dones, encapçalant la lluita conjuntament amb la nacionalitat waorani"*.

De maig a agost de 2023, les organitzacions indígenes i la Conaie van treballar incansablement per transmetre les raons darrere de la no explotació del Yasuní i el Chocó Andino. Es va impulsar una idea clau: la ciutadania és qui té el poder d'influir en aquestes decisions crucials, enfortint així la democràcia participativa a l'Equador.

"La història recent de l'Equador mostra que la pressió petroliera ha generat una sèrie de conflictes entre els diferents pobles que han comportat diversos actes de violència, morts i massacres, especialment contra els grups més vulnerables, els pobles indígenes en aïllament", explica.

Aquest model crea dependència de l'empresa petroliera i quan aquesta marxa, les comunitats queden a l'abandó. *"La consulta sobre l'extractivisme al Yasuní i el Chocó Andino, aprovada per la Corte Constitucional, va enfortir la nostra sobirania i els fonaments de la nostra democràcia en empoderar-nos com a ciutadans per a influir directament en assumptes vitals"*, apunta la dirigent equatoriana, que té molt clar que *"la veritable riquesa del Yasuní està en la superfície, no en el subsol"*.

Zenaida Yasacama

Miguel Gutiérrez

"És l'acord social més important de l'Equador"

Arquitecte i activista, Jorge Espinosa és un dels portaveus del moviment Sí al Yasuní i va representar en la gira als i les joves que des d'abril de 2013 van iniciar una resistència apassionada per la defensa de l'Amazonia. Van aconseguir conjuminar a col·lectius molt diversos i organitzacions de diferents sensibilitats entorn d'una 'ecotopia', com a ell li agrada denominar-la: cessar l'extracció de petroli en el lloc més bio divers del Planeta. *"És la primera consulta al món per a decidir una cosa tan efectiva com deixar combustible fòssil en el subsol per a fer front al canvi climàtic. Després de més de 10 anys de lluita, el 60% va votar que sí, és l'acord social més important de l'Equador, un país que estima la vida i la naturalesa i inicia una etapa de postextractivisme"*.

Per a Jorge Espinosa, les grans prioritats ara són *"desmantellar tota la infraestructura d'extracció petroliera en el bloc 43 i generar un pla amb les comunitats, des de les visions ancestrals, per a instaurar un nou model de desenvolupament i noves maneres de relacionar-nos amb la naturalesa i entre nosaltres"*.

Té molt clar que s'ha de ser vigilant amb tot el procés. *"Tenim una experiència greu, el cas de Chevron-Texaco, per sobre del territori del Yasuní. Aquesta explotació al nord de l'Amazonia tampoc ha suposat cap desenvolupament, és igual de pobre i altament contaminada, amb uns índexs de mortalitat elevadíssims, avortaments involuntaris, malformacions, càncers, bioacumulació..."*, recorda Espinosa sobre el cas que va guanyar l'advocat Pablo Fajardo i del qual es compleixen 30 anys. Malgrat haver-hi una sentència ferma contra la petroliera estatunidenca, aquesta continua sense pagar la multa pendent a les comunitats afectades.

Miguel Gutiérrez

Jorge Andrés Espinosa

**Yasunitzem
el Món!**

Yasuní: el dia després

Àlex Guillamón · *Activista d'Entrepobles Barcelona*

Totes les persones que estem vinculades solidàriament amb organitzacions i comunitats del Sud global hem experimentat alguna vegada la sensació de sentir-nos extraterrestres en el nostre propi país. Succeeix quan veiem l'inadvertit que passen fenòmens, esdeveniments o processos socials en aquests països, que ens semblen de gran abast comunicatiu, polític i ètic. Aquesta és la sensació amb la qual vivim els tres mesos des que es van convocar les Consultes Populars sobre el Yasuní i el Chocó Andino a l'Equador fins al passat 20 d'agost.

En canvi, l'endemà, la indiferència es va acabar convertint en titulars com a "decisió històrica", "precedent mundial en el debat climàtic", etc.

Un d'aquests dies d'agost en què m'enfrontava al repte de donar a entendre el meu missatge d'una altra galàxia, se'm va ocórrer el següent:

Imaginem-nos per un moment que un moviment social aconsegueix que en el Regne d'Espanya es convoqui un referèndum per a proposar el desmantellament d'infraestructures turístiques en llocs sensibles ambientalment. (Per què el sector turístic? Perquè seria equiparable al pes del petroli en l'economia de l'Equador).

Imaginem la croada a la qual seria sotmesa durant aquestes setmanes la població per part de gairebé tots els mitjans de comunicació escrita, digital, canals de ràdio i TV i tot l'arsenal de xarxes socials, els discursos de portaveus de les or-

ganitzacions empresarials, experts, famosos, etc., amb els seus missatges apocalíptics agitant poc menys que el fantasma del racismament de la postguerra si triomfés el Sí.

A tot això cal agregar en el cas equatorià la profunda crisi institucional i social, així com l'auge de la violència lligada als cartells del narcotràfic i les seves connexions amb sectors del poder, que, com ocorre en altres països de la regió, indueixen a focalitzar el debat polític en els temes de seguretat.

Imaginem que, malgrat totes aquestes forces sumades i combinades a tot volum, aquest moviment social aconsegueix guanyar-los el pols per golejada de gairebé el 60% de la votació popular.

Perquè això és el que ha ocorregut a l'Equador.

Però, per a tancar l'exercici, queda tenir en compte que el debat sobre deixar el petroli sota el sol adquireix un abast planetari en un context en què l'ONU, la comunitat científica i una gran part de la societat clamen davant governs i empreses per mesures urgents per a reduir dràsticament l'ús de combustibles fòssils. I poques setmanes després d'una Cimera Amazònica, en la qual els presidents més progressistes de la regió no van obtenir ni a esmentar la paraula petroli en la seva declaració.

En paraules d'Alejandra Santillana, de Yasunidos: *"En aquesta consulta hem assolit fer-li un bypass a la política tradicional, aquesta mateixa que es passa en cims mundials sense donar solucions [...] Estem democratitzant la democràcia"*.

I QUÈ VE ARA?

La resposta no és gens fàcil. Però, si tenim en compte el que hem anat escoltant aquests dies, ja apunten diversos reptes:

En primer lloc, construir una xarxa de vigilància i d'activació social i institucional per a garantir un seguiment tècnic, jurídic i polític, socialment participatiu i transparent, del compliment de la decisió emanada de la Cort Constitucional: que la victòria del Sí comporta la detenció de l'explotació petrolífera en el termini d'un any. I en primera instància, exigir a les dues candidatures que aniran a la segona tornada a l'octubre un compromís d'acatament d'aquesta nova legalitat.

Es tracta a l'hora de mantenir i enfortir la cohesió social i territorial reeixida, amb un SI molt sòlid, que oscil·la entre el 67 i el 55% en 22 províncies, sense diferències significatives en serra, costa i selva. També en el vot de la diàspora, que

se situa en la banda alta del 67%. No diguem el Sí al Chocó Andino, que va aconseguir més del 67%. El missatge que traslladen aquests resultats no deixa lloc a dubtes a les quals puguin agarrar-se els qui continuaran utilitzant tot el seu poder per a sabotejar la implementació del resultat.

Però també hi ha gent molt conscient en el moviment de la necessitat d'atendre els resultats inversos en Orellana (42%) i Sucumbios (48%), justament les dues províncies en les quals està situat el territori ancestral del Yasuni. Això pot resultar sorprenent per a qui no conegui el terreny. Però, quan diem que l'Equador ha sofert 50 anys d'explotació i contaminació petrolífera, estem parlant que en aquestes dues províncies la falta d'inversió social dels successius governs ha deixat molt conscientment en mans de les empreses petrolíteres la construcció de serveis bàsics, escoles, centres de salut, infraestructures i comunicacions, etc. I aquí coexisteixen

Es tracta a l'hora de mantenir i enfortir la cohesió social i territorial reeixida, amb un SI molt sòlid

les comunitats i grups que lideren la resistència en primera línia, amb altres comunitats molt dependents d'aquest cacicat petrolíer. Es tracta de plantejar un diàleg social clar i honest entre aquestes comunitats per a trobar punts de trobada per al compliment dels drets econòmics, socials, culturals i ambientals de tota la població. En aquest procés el resultat de la consulta a escala nacional serà de gran ajuda.

Al mateix temps, es planteja la necessitat d'aconseguir una xarxa col·laborativa nacional i internacional amb organitzacions, institucions, universitats i persones expertes, davant un gran repte sense precedents en el món i que, per això mateix, és un repte apassionant: interrompre una explotació petrolífera, desmantellar les seves estructures físiques i socials, fer-ho regenerant i remeiant al màxim possible els ecosistemes i a les comunitats, humanes i no humanes, que els habiten.

Mantenir la connexió reeixida amb una gran majoria de la societat equatoriana, així com un suport internacional que ajudi a defensar i acompanyar la seva decisió sobirana, en el context de l'emergència climàtica, ecològica i energètica global.

Per a tot això serà necessari un treball no menor, a l'intern, ja sense els constreyniments de la campanya, per a potenciar les fortaleces i superar les tensions i febleses pròpies de la megadiversitat d'un moviment tant inspirador com complex.

Una tasca immensa, per descomptat. Però, qui tinguis aquest problema! 🧐

Article publicat originalment en *El Salto* - elsaltodiario.com

Normalitzar l'esperança

Andrés Cabanas · Periodista i escriptor

L'Estat guatemalenc exerceix **l'autoritat amb violència**, per a l'exclusió de les majories. Des de l'aprovació de la Constitució vigent, en 1985, onze governs (incloent-hi els transitoris de Ramir de Lleó Carpio i Alejandro Maldonado Aguirre), van optar pel menyspreu del bé públic i el col·lectiu. Presidents histriònics, hepàtics, mentiders, corruptes, 'bravucones' i molt violents quan va ser necessari (Álvaro Colom o Otto Pérez Molina com a exemples, amb estats d'excepció i empresonament de centenars de defensors i defensors del territori) van apuntalar els seus negocis i els d'elits empresarials nacionals i transnacionals, sense por a la despulla i robatori dels béns del poble.

Malgrat això, aquests governs barallats amb el bé comú i la mateixa Constitució que van jurar defensar, generaven més frustració i passivitat que resistència i organització activa, concretament en la decisiva (en termes d'opinió i decisió política) ciutat capital. Les comunitats indígenes i camperoles, i els moviments socials populars, malgrat resistències quotidianes i èpiques confrontacions de poder (llest a baix algunes, 1) no aconseguien revertir aquest exercici impune de poder, entre altres raons per:

- aïllament (falta de suport en centres urbans, quan no racisme i menyspreu),
- desarticulació entre diferents lluites, i
- estancament de les resistències, amb desarticulació creixent, divisions i capacitat de convocatòria reduïda, a partir de la derrota tàctica de les mobilitzacions de 2015 (sortida de la CICIG i bloqueig de reformes per al reconeixement del sistema jurídic mayab').

Aquesta realitat va començar a interrompre's, i tant de bo revertir-se, en quatre moments (es llisten cronològicament, no en ordre d'importància, i es fa referència a moments immediats, en l'entès que aquests processos en el cas dels pobles indígenes s'alimenten de lluites històriques dels pobles i de grans experiències organitzatives).

En primer lloc, les mobilitzacions de dones joves, urbanes i indígenes, feministes o no, en 2019 i les jornades

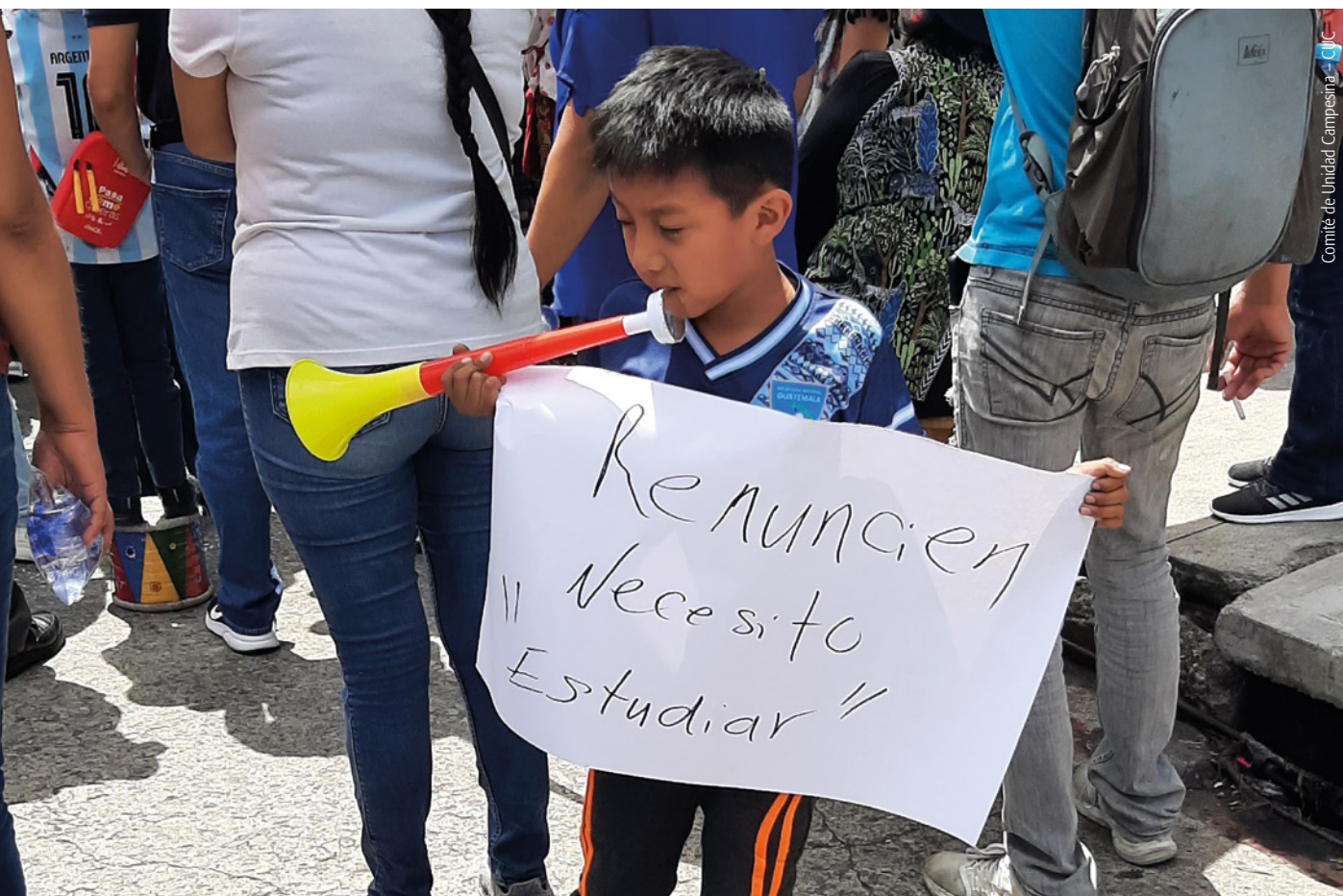
de novembre de 2020 i 2021, com a inici d'un nou cicle de lluites: noves propostes, formes d'organització i acció, embrió de lideratges nous.

En segon lloc, el reforçament de l'autogovern comunitari durant la pandèmia COVID-19: les comunitats van enfortir i van ampliar xarxes de control i cura, en absència absoluta de l'Estat.

El tercer moment, el procés electoral (primera i segona tornada) en el qual la ciutadania farta de la política d'excessos bona per a uns pocs, va optar per un candidat i un partit de la correcció i la contenció, que no prometen ni faran les grans transformacions estructurals necessàries, però s'allunyen de les fanfarronades i l'arrogància desbordades de les elits governants, sense excepció. Al meu entendre, aquesta és una de les raons de l'insòlit creixement de simpaties experimentat pel partit Moviment Semilla i pel president i la vicepresidenta electes.

AUTORITAT COMPARTIDA VERSUS ÚS I ABÚS DE LA FORÇA

El quart moment, a partir del 2 d'octubre, quan s'inicia el Paro Nacional Indefinido. Més enllà de demandes específiques necessàries, l'impacte de l'atur resideix en el fet que l'actuar de dirigents i comunitats indígenes convocants (di-

Comité de Unidad Campesina - CIC

allegant, incloent-hi, "limitat" pel mandat d'assemblees comunitàries i el consens necessari amb altres pobles) remarca les diferències amb l'Estat violent i allunyat de les demandes de la població.

Si bé la convocatòria d'aquest cicle de protestes i construcció d'altres escenaris polítics, i el major pes mobilitzador i organitzatiu, correspon a 48 Cantons i Alcaldia Indígena de Sololá, s'allunyen temptacions o pràctiques d'hegemonitzar o homogeneïtzar discursos. És un principi en les comunitats maies escoltar, donar i rebre consells, aprendre de totes i tots. Cap paraula és menor que una altra, i cap paraula és més que l'altra. Totes les veus aporten, especialment les d'aquells sectors que, en l'àmbit urbà, s'han marginat o han estat marginats de les lluites socials (per exemple, comerciants).

Així, l'exercici democràtic comunitari d'organització i administració de pobles originaris (sense idealitzar, camina

entre tensions com el masclisme) és possibilitat d'acció i organització, no solament en aquesta conjuntura i en la urgència d'abandonar l'espiral de la dictadura política i econòmica, sinó en l'acció col·lectiva en general i en l'administració pública. Estem coneixent formes diferents de fer les coses (coses, terme acadèmic utilitzat en contextos de transició galopant per a referir l'acció política col·lectiva i la gestió de l'Estat per al bé comú).

El 'plantón' permanent en les instal·lacions centrals del Ministeri Públic (es va iniciar el 2 d'octubre i es manté en el moment de redactar aquestes lletres, en novembre) és símbol d'aquest exercici del poder. Espai de pluralitat i 'coral·lidad', convoca veus diverses, per a les quals s'obren els micròfons, es reserven tendals i botzines, s'amplien possibilitats d'expressió (per vegades apagada per l'expressió de les vuvuzeles-trompetes). La paradoxa és que són aquelles i aquells als qui s'ha negat la ciutadania (veu, expressió, idioma, indumentària, formes pròpies d'organització, l'aigua, el dret de decisió en els seus territoris i un llarguíssim etcètera) les que motiven places on pot agafar la paraula qui vulgui expressar-se, fins i tot els qui, fins fa uns pocs dies o encara ara, desconeixem gairebé tot de les cosmovisions indígenes i continuem considerant-los des de visions i pràctiques racistes (inclòs paternalisme) molt interioritzades. Aquesta és una de les raons (probablement no la més forta, però sí important) de la massiva adhesió ciutadana a les mobilitzacions convocades, i el suport-afecte al paper d'Autoritats Indígenes.

CAP A ON, COM, AMB QUI

L'exercici d'*autoritat compartida*, no obstant això, enfronta reptes. Enumero els següents:

1. Defensar, ampliar i resignificar la democràcia

Aquesta conjuntura complexa planteja per a pobles indígenes un doble full de ruta. En l'immediat:

- consolidar els resultats electorals,
- detenir l'esclerotització de l'Estat en mans del sector ultraconservador que ara el gestiona,
- començar a orientar l'Estat cap al desenvolupament del bé comú, almenys el comú mínim de l'Estat constitucional que proposa Semilla, amb accions immediates en educació, salut, nutrició infantil, cultura i altres, que encara no aborden desigualtats estructurals.

Però la democràcia electoral i la institucionalitat republicana no són la fi. Més enllà d'aquesta agenda, continuaran les lluites per la transformació de la institucionalitat dominant i el pacte elitista constitucional de 1985 (de visió centralista, uniformadora, racista-exclouent o paternalista dels pobles indígenes), per a avançar cap a la democràcia comunitària, des de les diversitats i les formes pròpies dels pobles.

Xa jun qab'anom

Xa jun qatzij

Mani jachoj

Xa jun quchuq'a' öj Kaji' Amaq' wave' Chi Iximulew²

Pakal B'alam Rodríguez Guaján

2. Normalitzar el poder polític dels pobles originaris i sectors populars

La vertiginosa anormalitat d'aquests dies pot convertir-se en una nova normalitat: un escenari en el qual es naturalitza la presència de pobles indígenes en les dinàmiques i decisions polítiques fonamentals, més enllà de manifestacions i demandes del moment, com a subjectes decisores en tots els àmbits, amb referència i influència en l'àmbit nacional, més enllà de la capacitat reconeguda d'administrar la vida comunitària.

3. Consolidar les articulacions socials dialogants i horitzontals

Possiblement entrem en una fase de disputa contínua, en el qual totes les forces -no sols les dels pobles indígenes- seran necessàries. El camí caminat (articulacions àmplies i pacífiques de sectors socials: pobles, sectors urbans, pobladors, mercats, comerciants, transportistes danyats per la corrupció i el desastre d'infraestructura i altres) no pot tenir marxa enrere.³

L'intercanvi d'idees, voluntats i sentires, la possibilitat d'aprenentatge, ha d'anar més enllà de l'espera per a la defenestració (es va allunyar la possibilitat de renúncia) de la Fiscal General. Aquest intercanvi pot ser especialment fluid amb visions, com la del feminisme, que comparteixen propostes integrals per a la cura de la xarxa de la vida.

4. Continuar aprenent de propostes de pobles indígenes i formes d'organització col·lectiva i comunitària

A més de salutar la fortalesa i capacitat de conducció dels pobles indígenes per a obrir una ruta de sortida de la crisi, és important incorporar a les nostres pràctiques (sectors urbans, moviments populars en general) els principis i valors que orienten l'acció política i la vida quotidiana dels pobles originaris. L'escolta, el consens, la col·lectivitat i la comunitat com a centre, la concepció de servei... són aportacions per a reconstruir una societat molt danyada per la imposició violenta, l'individualisme i la ruptura de llaços comunitaris especialment en centres urbans, i com a eines per a transformar visions, formes d'organització i representació (lideratges), una vegada esgotats o estancats els modes amb què, fins ara, intentem canviar la realitat.

EL TRIOMF DE L'ESPERANÇA

A més de la dimensió de les mobilitzacions (capacitat de paraitzar el país en gairebé 200 punts simultanis, durant diversos dies) i més enllà del balanç demandes-assoliments, aquest context pot llegir-se en clau d'esperances.

En 2023, les elits econòmiques i polítiques continuaven vinculant la seva sort a la indiferència i la resignació de la població, i al procés electoral com distractor i relegitimador.

La indignació es va desbordar amb gotes que van embassar el got (vasos comunicants embassats en territoris i sectors múltiples i diversos) i van començar a obrir-se finestres d'esperança, on l'impossible no és encara possible, ni es consumeixi l'assalt al Palacio de Invierno de la dictadura bananera, ni combatents victoriosos avança derrocant estàtues i símbols de l'oprobri (inclosa la bandera), però creix la consciència a partir de la informació, es generalitzen diàlegs socials sobre el nou país que volem, es manifesta el pluripais que som en tota la seva amplitud, s'expressen tots els actors. En fi, es construeixen possibilitats i condicions per a una vida digna i un futur millor.

Sense pensar-ho massa, moltes i molts ens colem de cap per aquestes petites finestres, abans que poguessin tancar-les. Aquí hi som, pel que sembla i més enllà d'assoliments o retrocessos conjunturals, per llarg temps. 🙌🙌

Notes:

1. Consultes comunitàries, desenes d'episodis de resistències a les hidroelèctriques i empreses mineres, Marcha Indígena y Campesina, Marcha del Agua, Marcha de la Dignidad de los Pueblos, moviments de teixidores, per la recuperació d'idiomes i cultura, i molts més.
2. Una és la nostra paraula, una la nostra lluita, no hi ha divisió, som una sola força els quatre pobles de Iximulew.
3. La capacitat d'articular a diferents sectors socials i organitzacions, tant indígenes com mestisses, tant urbanes com rurals, és insòlita en la recent història de Guatemala. Els referents més pròxims són possiblement la Marcha de Mineros de Ixtahuacán, les mobilitzacions de pagesos de Quiché en la capital o la vaga de la Costa Sur de fins dels 70 i inicis dels 80.

Davant les crisis del teixit de la vida: **unides, resistint i avançant!**

Kenia Castaldo · Educació Entrepobles
Priscilla Marques · Cooperació Perú Entrepobles

Assistim a la 15a Trobada Feminista Llatinoamericana i del Carib (EFLAC) a El Salvador per a celebrar tot l'aconseguit i posar en comú estratègies d'activisme

L'EFLAC (Trobada Feminista Llatinoamericana i del Carib) és una poderosa trobada plena de màgia per la lluita pels drets de les dones, dissidències sexuals, diversitats i defensores/és a Amèrica Llatina i el Carib. Des dels seus inicis fins a l'any 2023, ha estat un espai segur de reunió, sanació, artivismo, debat i organització per al moviment feminista a la regió.

La primera Trobada Feminista Llatinoamericà i del Carib va tenir lloc l'any 1981 a la ciutat de Bogotà, Colòmbia. Aquest espai va establir les bases per a les futures edicions i va marcar l'inici d'un moviment regional de lluita feminista.

Després d'aquesta primera edició a Colòmbia, l'EFLAC es va convertir en un esdeveniment recurrent i que té lloc aproximadament cada tres anys en diferents països d'Amèrica Llatina i el Carib. Cada edició porta amb si un tema central que s'aborda a través d'assemblees, activitats autoconvocades, panells i accions artístiques. Aquestes trobades han servit no sols per a visibilitzar i debatre sobre diverses problemàtiques que afecten les dones i diversitats sinó també per a fer front davant els retrocessos democràtics i fonamentalismes.

Al llarg de la seva història, l'EFLAC ha contribuït a la consolidació dels feminismes com a moviment polític i social a Amèrica Llatina i el Carib. Ha promogut l'articulació i la solidaritat entre les diferents organitzacions i col·lectives feministes, permetent l'intercanvi d'experiències i estratègies de lluita. Així mateix, s'ha convertit en un lloc referent per a la creació d'alternatives i propostes per a transformar els models politicoeconòmics i l'hegemonia capitalista que recorre el continent, fomentant la inclusió de diverses veus i demandes com les de les dones afrodescendents, indígenes, treballadores sexuals, joves, dones de la tercera edat, persones amb discapacitat, LGBTQI+ i altres grups que sofreixen discriminació i exclusió social.

Catorze anys després, el centre d'Amèrica, El Salvador, va tornar a acollir a les feministes i diversitats de la regió. Cal recordar que, l'any de 2009 aquest país va ser testimoni de la 12a EFLAC.

Del 22 a 25 de novembre de 2023, El Salvador es va convertir en la casa de 1700 feministes provinents de diferents països i en l'escenari de discussions i debats sobre la situació de les dones, diversitats i defensores/és, convocant-nos a totes al diàleg intern com a part del procés d'articulació que ens enforteix cap a un horitzó feminista.

La realització de la 15a EFLAC a El Salvador va ser particularment significativa a causa de la situació política i social que travessa el país en aquest moment. Entre els temes destacats, es van abordar la criminalització dels drets sexuals i reproductius, la protecció integral feminista, la interseccionalitat i els feminismes decolonials i antiracistes, la regularització del treball sexual, l'apoderament econòmic o la construcció de ciutats feministes.

Des d'Entrepobles vam ser presents en aquesta poderosa cita de la mà de les activistes llatines més joves de la nostra entitat. Vam tenir l'oportunitat d'intercanviar experiències i coneixements, així com d'establir aliances i estratègies per a enfrontar els desafiaments de les dones i diversitats tant a la regió com a l'Estat espanyol.

A més, divendres 24 de novembre vam presentar una activitat autoconvocada: Violències estructurals transfrontereres: estratègies feministes per a la defensa dels drets de les dones i diversitats. Aquest taller, impulsat en el marc del Conveni AECID 2022, va ser realitzat al costat de Demus i Flora Tristán, dues organitzacions referents del feminisme peruà. En aquest espai es van visibilitzar les múltiples violències estructurals que enfronten les dones, dissidències sexuals, diversitats i defensores de drets en un context d'avanç dels fonamentalismes; així com les estratègies feministes que es van implementant a la regió.

En última instància, la 15a Trobada Feminista Llatinoamericana i del Carib a El Salvador va ser només el començament d'un llarg camí cap a les utopies feministes. La memòria d'aquest esdeveniment ha d'inspirar a totes les persones a treballar de manera contínua en les nostres comunitats, països i regions. L'alegria, la dignitat i la llibertat són nostres. *A luta continua!*

En el camí cap al 16è EFLAC 2026, que serà a Haití i coorganitzada amb República Dominicana, s'espera que l'esdeveniment continuï enfocant-se en la lluita contra les diverses formes d'opressió i desigualtat que enfronten les dones, dissidències sexuals, diversitats i defensores/és a la regió, posant el focus en la lluita antiracista i decolonial, promovent la transformació social i política cap a una societat més justa i igualitària. 🌟

Llegeix la declaratòria de la trobada
www.eflac.org

La Protecció Integral Feminista, una alternativa de cura col·lectiva per a construir vida

Pepa Roselló · *Comunicació Entrepobles*

Entrevista a Lilian Girón i Liana Funes, defensores de drets humans a Hondures

Lilian Girón y **Liana Funes** són dues defensores d'Hondures que formen part de la Iniciativa Mesoamericana de Mujeres Defensoras de Derechos Humanos (IMD) i la Red Nacional de Defensoras de Derechos Humanos en Honduras. Van vindre de gira per Barcelona, València i Elx per a compartir experiències, aprenentatges i eines sobre la protecció integral feminista, una estratègia que tenen des de la IMD per a la protecció, seguretat, autocura i cura col·lectiva de les activistes a Centreamèrica i Mèxic.

Des de la IMD porten anys investigant les violències que pateixen les dones a Centreamèrica i Mèxic, i en aquest mateix any segons un estudi preliminar de la IMD s'han comés 2.641 agressions durant el primer semestre de 2023, d'elles almenys 438 van

ser agressions contra les defensores que defensen la terra, el territori i el medi ambient (82%), de les quals 420 van ser durant accions col·lectives.

Segons la Red Nacional de Defensoras de Derechos Humanos en Honduras, organització que està dins de la IMD, s'han documentat que el mes de setembre es van identificar 377 agresions dirigides a defensores de drets humans, reportant un augment de més de 100%. Són dades que fan mal, veritat?

Des d'Entrepobles parlem amb Liana i Liliana sobre la protecció integral feministes, de les cases de sanació i l'autocura col·lectiva, així com les experiències concretes que il·lustren el tipus de treball que realitzen per a protegir i fer costat a les defensores de drets humans.

Ens podeu explicar què és la Iniciativa Mesoamericana de Dones Defensores de Drets Humans (IM-Defensores)? Quin és el vostre principal objectiu?

Liana Funes: La IMD som una articulació de xarxes a Mesoamèrica que ens ajuntem per a sostindre i defensar la vida i els nostres cossos en un context de dictadura i de govern autoritaris. Hi havia molta repressió de part de l'Estat per a afavorir interessos empresarials i llavors, pel 2013, companyes que van fundar la iniciativa mesoamericana, van decidir conspirar ací: una trobada de dones que defensaven els drets, a altres companyes que feien la defensa dels seus territoris, enfront d'interessos perquè fàctics i econòmics forts.

Quines són les formes de violència que s'enfronten les defensores de drets humans a Honduras? Quines són les agressions més destacades?

Liana Funes: Els agressors són molts, i encara que tenim dades, crec que és important dir que s'articulen tant en l'Estat, la policia, l'exèrcit, la seguretat privada, com els que representen interessos de sectors empresarials, miners, hidroelèctriques, i també amb una sèrie de desconeguts que tenen a veure amb organismes sicarials. El crim organitzat també s'articula en contra dels cossos de les defensores. I el que fa encara com més brutal, dins d'aquestes formes de violència, és que el patriarcat té un paper fonamental... i moltes vegades són els mateixos companys d'organitzacions els que contribueixen al fet que el risc incrementa.

Sobre les agressions, hi ha una sèrie de patrons que tenen a veure amb les campanyes de desprestigi, que són un dels passos inicials d'aquesta violència i és deslegitimar la imatge de les companyes, de les seues veus, de les seues lluites... Hi ha processos judicials en contra de les companyes, criminalització de la lluita, de la defensa que fan i també hi ha agressions directes contra els seus cossos i les amenaces, la fustigació, la vigilància permanent. Una de les amenaces que hem identificat que no li fan als defensors, per exemple, és amenaçar a la seua família, dir-los que aniran i agrediran als seus fills i a les seues filles.

A les dones se'ls qüestiona la sexualitat, i s'utilitza per a generar fins i tot un ambient en la comunitat hostil per a les companyes. Nosaltres enfront d'això hem construït un principi polític que és el d'abraçar amb els nostres cossos i ràbies a aquelles companyes que han sigut desprestigiades. I sobretot saber i dir públicament que davant aquestes campanyes de desprestigi, nosaltres el que fem és prestigiar a les companyes, valorar la seua lluita, valorar la seua vida. Però sí que tenim dades a Honduras que són alarmants.

Liliana Giron: Per exemple, dins de la [pàgina web de la IMD](#), podeu trobar dades a major profunditat. Però una de les coses que sabem és que dins del 2015 al 2019, van haver 45 intents d'assassinat. D'eixos 45 intents d'assassinat, 35 corresponen a Honduras.

Liana Funes: A l'any 2023, específicament el mes de setembre, s'han registrat i documentat 377 agressions contra defensores. Aleshores, les nostres companyes de documentació i registre fan una anàlisi amb les companyes que comparteixen aquestes situacions de risc, perquè a partir d'ací venen les estratègies de cura, i de cuidar als col·lectius.

El 78% d'aquestes 377 agressions registrades són dirigides cap a les companyes que defensen el dret a la terra, el territori, després es va desglossant amb les que defensen els drets de la població LGBTI, els drets dels pobles indígenes, el dret a la veritat, justícia i reparació, drets sexuals i reproductius i dret al medi ambient i béns comuns. I aquesta lluita nostra, que no solament és nacional, sinó que s'articula a El Salvador, México, Honduras, Guatemala i Nicaragua.

El dret a la terra implica el dret a la vida, a preservar les arrels, els orígens, simbolitza tot. Entre 2021 i 2022 també miràvem que havien sigut registrades 6429 agressions a nivell de Mesoamèrica, a nivell de tota la IMD, per a 1114 defensores. Això significa que eixes 1114 companyes tenen un

El 78% d'aquestes 377 agressions registrades són dirigides cap a les companyes que defensen el dret a la terra

registre d'incidències, d'amenaces, summament reiterades, perquè hi haja una sumatòria total de 6000 i escaig.

No cedirem davant els múltiples sistemes de violència i d'opressió. Estem en eixe camí de continuar construint alternatives i construccions una política que construisca vida.

Liliana Giron: Ho diuen les dades i ho diuen aquests anys de lluites i de resistències com IMD. Ho hem vist, per exemple, com inclusivament dins dels mateixos governs que es categoritzen com a governs progressistes, socialistes, també hi ha l'expulsió, la persecució a les defensores, com es continua restringint el dret a defensar drets.

Per exemple, les companyes de Nicaragua estan patint tota la crisi política en la qual es troben i com això any rere any s'ha anat aguditzant, fins i tot dins dels nostres mateixos territoris també ha anat succeint. Aleshores, sabem que els contextos es posaran moltíssim més forts, perquè els poders es reconfiguren i busquen enfortir-se. I enfront d'això, nosaltres també busquem la manera de continuar reprement les nostres forces, i sabem que articulades entre totes aquestes connexions i direccions territorials som moltíssim més fortes.

La Protecció integral feminista és una de les estratègies i enfocaments que adopta la IM-Defensores per a abordar la protecció, l'autocura i la seguretat de les dones defensores de drets humans. Per què és una estratègia de la IMD?

Liana Funes: És una estratègia perquè crec que ha de veure amb la manera de valorar i de legitimar que la vida i els nostres cossos que estan en lluita permanent i també són part d'eixe territori a defensar. Hi ha molts dels riscos que enfrontem tenen a veure amb impactes que van sobre la nostra emocionalitat i sobre la nostra salut. És a dir, estar en estat d'alerta constant perquè saps que en qualsevol moment atacaran el teu territori o atacaran a una companya... 32 companyes van ser assassinades entre 2021 i 2022 i sabem que hi ha una forta articulació.

Aleshores, també el tindre por de perdre a una altra companya, a sentir l'impacte que aquests dols tenen en la nostra vida, en les nostres organitzacions, perquè això no es pot fer si no és construint estratègies que hagen de veure amb

protegir la nostra vida, però també necessitem protegir els nostres cors. I això passa també per nomenar que ens sentim dolgudes, és cert que tenim por de perdre a companyes, estem molt indignades per tota la violència que enfrontem. Però això només ho podem fer també si aprenem que en les nostres construccions polítiques, les abraçades, els temps de descans per a poder sentir que els nostres cossos poden continuar avant enfront d'aquesta lluita, però també gaudir-la... i és un aprenentatge que Berta ens va deixar, una missió, el sentim així: que la utopia es viu per endavant, i nosaltres diem que volem defensar per a viure i viure bé.

Viure bé passa també per viure amb alegria, alimentar-nos bé, la sobirania alimentària per a nosaltres és molt important, perquè passa per la nostra cultura, passa per la nostra espiritualitat. Sense la vida mateixa, que és viure la cura, doncs no podem. I per això és que les estratègies també que teixim des de la IMD per a cuidar-nos són col·lectives, perquè hem entès que no podem només salvar-nos individualment, sinó comunitàriament i en xarxes. Per això

ens hem inventat tantes metodologies diverses també com processos i accions que es requereixen en moments específics, però que ens alcen l'esperit, la força i el guany de continuar.

Podeu compartir exemples o experiències concretes que il·lustren el tipus de treball que realitzen per a protegir i fer costat a les defensores de drets humans a la regió? Ens podeu parlar sobre les cases d'acollida, com són, què representen per a les dones que arriben, com es sostenen?

Liliana Giron: La Casa "La Serena" i "La Siguata" són part de l'estratègia d'aquesta proposta de protecció integral feminista, estan dins de l'estratègia d'autocura, cura col·lectiva i sanació. És una proposta que representa eixa possibilitat de poder recuperar l'esperança quan sentiu que ja tots els esforços, totes les experiències que han tingut les companyes enmig de les seues lluites, quan ja sembla que res canvia... Passa tot això que ja Liana va compartir sobre els impactes col·lectius i personals que ens passa factura en els cossos, les cases representen eixa possibilitat per a arriscar-nos potser una vegada més, però aquesta vegada per a fer eixa recuperació del nostre propi benestar. Son espais on podem dir en un sentit simbòlic que són llocs màgics, perquè passen per ací no sols espais de reflexió, espais de sanació, que tenen diferents abordatges, diferents enfocaments, doncs perquè les companyes que arriben a eixos espais són companyes que estan en un estat absolut de desgast, de cansament, que arriben amb molts dolors per dols, per pèrdues organitzatives, també a nivell de la seua família, amb situacions de crisis emocionals i també de salut física.

Les cases el que fan és posar a disposició, un temps determinat perquè les companyes puguin endinsar-se en eixe camí per a recuperar-se

Les cases el que fan és posar a disposició, un temps determinat perquè les companyes puguin endinsar-se en eixe camí per a recuperar-se. Per a nosaltres representa concretament una expressió de justícia feminista, un espai que ens fa justícia. Sabem que si una de les nostres companyes, per exemple, li van ficar una carta de llibertat, però ha de continuar anant a signar o li limita la seua restricció i la seua mobilitat i la seua organització ha passat per un procés de judicialització on el mateix sistema de justícia és injust. Llavors, sabem que la Serena i la Siguata representen eixa manera de poder fer-nos justícia des d'una altra forma.

I ací tenen acompanyament social, emocional?

Liliana Giron: Ací tenim diferents abordatges, diferents enfocaments. Per exemple, hi ha espais de descans, que és part dels dissenys terapèutics. El que es fa és que primer fem una cridada o fem una invitació al fet que vinguen companyes per a poder rebre-les a la casa. Abans que arriben a la casa, fem un procés d'entrevista amb elles per a poder conèixer amb profunditat quina és la situació en la qual arriba la companya i d'eixa manera poder articular, si són estades col·lectives i ajustar un acompanyament adequat al que estan vivint.

Però els espais no solament són col·lectius, també hi ha una part de treball molt individual i personal. Què fem ací? Fem abordatges que tenen a veure amb espais que directament fan que treballes el teu cos des d'un sentit polític, sabent que dins d'eixe cos físic habita també la història. Aleshores, fem abordatges de tipus emocional, energètic, espiritual, i tot ho anem articulant. Fem un disseny de tres intencions, el primer, per exemple, en els primers dies, el que ens interessa és que les nostres companyes puguin tindre el temps i l'espai per a escoltar el seu propi cos, escoltar la seua pròpia veu interior i donar-se el permís de sentir. Després van avançant i quan ja estan en el següent moment, les nostres companyes comencen a moure's d'eixe lloc, de tot eixe acumulat de dolor, de físic, emocional, històric... Comencen a transitar també per altres espais on elles poden anar prenent la consciència de que això està passant, això em fa mal, però també vaig reconeixent com la meua força interior o les nostres forces interiors, perquè les cases són espais també recuperar la força col·lectiva i després arriba un últim moment que nosaltres per Audre Lorde, li diem el final del camí, on erotitzem la vida. Els cossos estan erotitzats, les companyes estan conscients de les situacions de tornar al seu territori, de tot el que toca enfrontar. Però la manera de lluitar ja no és el sacrifici i el sofriment com a forma d'activisme, sinó incorporem aquestes noves formes de cura col·lectiva. Es porten també eines per al seu dia a dia i elaboren els seus plans d'autocura, perquè no té sentit que només transiten aquest temps per

les cases, sinó que també aquesta siga una estratègia més sostenible i nosaltres donem seguiment i acompanyament d'això.

El comunitari és polític...

Liliana Giron: Una de les coses importants que nosaltres diem, i ací reprenem això que posiciona l'activista dominicana Ochy Curiel, vam aprendre des dels feminismes que anàvem coneixent que el comunitari és polític. Sent que té tot el sentit, perquè és l'única forma en la qual ens aconseguirem sostindre definitivament. La idea és que dins d'aquests

processos és com ens fer-nos càrrec de nosaltres mateixes, responsables, conscients de nosaltres. I en eixa mesura el que aportarem als processos organitzatius també ajudarà a enfortir l'organització, el moviment. És que és com un donar i rebre, des del personal al col·lectiu, al comunitari.

Liana Funes: I és també construir moviments amb ànima. Perquè el que succeeix és que a vegades en la lluita constant les nostres energies estan posades sempre com en el futur, la nostra energia es torna molt reactiva també i nosaltres necessitem construir projectes de vida.

Per exemple, les cases de salut ancestral de la Ofraneh. En la pandèmia tothom estava molt preocupat perquè no hi havia un sistema de salut pública que funcionara, de manera autònoma van dir val, cal sostindre la vida d'un poble, i van compartir saviesa ancestral perquè la gent poguera tindre accés a cuidar la seua vida.

A vegades, si no fem processos que tinguen a veure amb la nostra sanació, amb la nostra reflexió i amb portar l'energia al present, molt difícilment podrem també construir un altre tipus de vida possible.

Quin missatge els agradaria transmetre tant a la comunitat internacional, europea, com ací a l'estat espanyol, de la importància que té la protecció i la seguretat de les persones que defensen els drets humans?

Dir que és una lluita contra un sistema i nosaltres històricament des del moviment feminista hi ha una proposta que ha de veure amb esborrar la frontera i reconèixer també que el que necessitem construir un moviment que realment els cossos de la indignació (que diu una amiga transfeminista) són els que atemoreixen al poder, aixina que imagineu-se cossos, indignats plens de tendresa, de construcció política ètica, és encara més potent. Construir relacions polítiques i ètiques que ens porten a enfortir els moviments que som els que fem front a aquest sistema, i reconèixer que aquest sistema té aquest entramat, capitalista, racista i patriarcal i aquests els hem de combatre junts, no es poden per separat, perquè sinó li estem donant força.

Pensar quines maneres d'abraçar-nos construïm, sostindre i nodrir espais com a cases de sanació és una cosa central, continuar construint processos en fase de reflexió, per a sanar les nostres històries, la nostra memòria, les ferides que hi ha, també entre els pobles, de qüestionar-nos el colonialisme, el racisme, i així és com trobarem maneres de construir vertadera solidaritat entre nosaltres, vertader "acuerpamiento", perquè és tindre la certesa que estaran companyes amb nosaltres per a nosaltres.

Venim ací de la gira, i en realitat ha sigut un espai que ens ha omplit molt, ens hem sentit amb tendresa, contentes i satisfetes de saber que nosaltres trobem ací també a companyes que continuen fent lluita i fan boicot contra el sistema i això també impacta en els nostres territoris. 🧡

ENTREPUEBLOS MADRID PRESENTA
**ACTIVISTAS
POR LA VIDA**
GUATEMALA / HONDURAS
GERVASIO SÁNCHEZ

SALA FUJIFILM
EFTI. CENTRO INTERNACIONAL
DE FOTOGRAFÍA Y CINE. MADRID

21.12.2023 A 20.01.2024

La exposición se podrá visitar de forma gratuita
del 26 de diciembre al 5 de enero, de 9 a 18h;
y del 8 al 20 enero, de 9 a 21h (lunes a viernes)
y de 9 a 14h (sábados).

Visitas guiadas con aforo limitado los martes,
miércoles y jueves, a las 12 y a las 17 horas

Les **dones** **defensores** de Guatemala i Hondures, protagonistes de l'exposició "Activistes per la vida" a Madrid

El nostre projecte amb el fotògraf Gervasio Sánchez pot visitar-se del **21 de desembre** al **20 de gener** en EFTI, Centro Internacional de Fotografía y Cine

L'exposició "**Activistes per la vida**", un projecte d'Entrepobles amb el fotoperiodista Gervasio Sánchez, es podrà visitar a Madrid del 21 de desembre de 2023 al 20 de gener de 2024, a Efti. Centre Internacional de Fotografia i Cinema (Carrer Fuenterrabía, 4-6). Per a aquesta exhibició s'ha optat per donar protagonisme a les dones defensores, i la mostra recull el testimoni de 39 activistes d'Hondures i Guatemala que lluiten per la defensa de la naturalesa i els drets humans. Entre elles, destaca Miriam Miranda, que enguany va sofrir un atemptat del qual va sortir il·lesa com a part de la fustigació a la comunitat garífuna d'Hondures.

A través de fotografies, textos i vídeo entrevistes, la mostra explica la història d'aquestes dones que viuen amenaçades de mort per la defensa que de la seva comunitat, del Planeta, dels drets de les dones i de les llibertats ciutadanes. Aquesta defensa entra en conflicte amb els interessos de grans empreses o grups transnacionals que operen amb impunitat per a l'extracció dels recursos naturals i les matèries primeres -sobretot de mineria, hidroelèctriques i de monocultius- a dos dels països més violents del món.

"Una de les coses que més m'ha sorprès és la valentia amb què els activistes, homes i dones, lluiten contra un món criminal replet de sicaris que maten sense pensar-s'ho dues vegades", explica Gervasio Sánchez (Còrdova, 1959), periodista i fotoperiodista de conflictes i crisis humanitàries, guardonat amb el Premi Nacional de Fotografia en 2009 i amb més d'una dotzena de llibres publicats. Gervasio Sánchez ha treballat quatre mesos sobre el terreny a Guatemala i Hondures, entre 2018 i 2019, per a realitzar aquesta exposició.

L'exposició "Activistes per la vida" a Madrid compta amb el suport i el finançament de l'Ajuntament de Madrid.

Coneix totes les històries en
www.activistesperlavida.cat

El 95% dels assassinats a dones a Hondures queden en la impunitat

Guatemala és un país que depèn de l'extractivisme -de l'exportació de matèries primeres- i té una legislació nacional que afavoreix les inversions privades i deixa sense protecció legal a les comunitats pageses, la naturalesa i els drets individuals. En 2022, va registrar 3,574 agressions contra persones, organitzacions i comunitats defensores de drets humans, el 32% d'elles a dones. Es tracta del major número registrat els últims 22 anys, segons dades de la Unitat de Protecció a Defensores i Defensors de Drets Humans de Guatemala, UDEFEGUA.

Hondures és el país més perillós de Llatinoamèrica per a ser dona. En 2022, almenys 300 dones van ser assassinades, i més del 95% d'aquests casos queden en impunitat a causa de l'escassa investigació. El tercer país més desigual del món també compta amb lleis fetes a mida perquè les empreses transnacionals extractivistes puguin desenvolupar-se. Des de 2009 s'han aprovat 384 projectes miners, 48 grans preses hidroelèctriques i 123 petites, i el cultiu extensiu de palma africana ja ocupa més de 300.000 hectàrees. Els pobles pagesos, indígenes i garífunas, amb les seves formes de vida ancestrals i sostenibles, viuen sota l'amenaça de les empreses estrangeres. 🌿

Presentem la **Guia d'Educació No Formal** d'Activistes per la Vida a **València** i **Alacant**

Descarrega't
la guia:

El mes de setembre, vam presentar a València i Alacant la Guia d'Educació No Formal d'Activistes per la Vida, amb l'objectiu d'acostar a l'alumnat de Secundària la situació de les defensores i defensors de drets humans i del territori a Centreamèrica.

La publicació posa èmfasi en les veus i experiències de les activistes del Sud global per a contribuir en la protecció i l'enfortiment de les seves estructures comunitàries. Igualment, vol promoure els drets humans i la seva defensa en els diferents contextos i àmbits de vida dels i de les joves del nostre entorn. 🌿

Carlos Fernández Escudero (1952-2023)

El passat 12 d'octubre ens va deixar el nostre amic i company Carlos Fernández Escudero, "l'home tranquil" de Valladolid, l'home "dels comp-tes". Des dels orígens d'Entrepobles, EP, allà pels anys 80, Carlos va formar part dels primers Comitès de Solidaritat amb Amèrica Llatina i va estar vinculat a la Solidaritat des dels seus orígens en l'època de la denominada "transició democràtica".

Carlos va ser un participant i motivador diari a la plaça en l'acampada en favor del "0,7" que es va realitzar durant diverses setmanes en la plaça del Ponent de Valladolid, en un fred tardor/hivern de 1994. Com va ser també un activista assidu en actes que vam organitzar i molt activament en les Fires de Solidaritat que vam organitzar diversos anys a Valladolid i a Burgos en 1996, 1997...

Carlos va ser el nostre fidel responsable dels comptes d'EP en Castilla y León, on no se li escapava un cèntim en les tasques, moltes vegades complexes, de fer un seguiment correcte de subvencions i projectes als quals es destinen els diners públics i privats de la Cooperació.

Va aportar sempre la seva presència i consells i va encunyar algunes frases cèlebres, com aquesta, que recordarem sempre per la seva gràcia i la riallada següent: "Vaig portar en el meu cotxe a diversos companys i companyes d'Entrepobles CyL a l'assemblea de Granada, el febrer de 1997, i torni com a xofera del president de l'organització".

Sempre fidel a participar en l'AAVV del seu barri, o com a interventor molts anys en Ecogermen, la cooperativa de consum ecològic de la nostra ciutat, i en quantes accions solidàries es convoquessin. Se'ns va fer rar no veure-li recent en les concentracions de solidaritat amb el poble palestí o en les que vindran.

Glòria, les teves filles i nets, i tot EPCyL et trobarem a faltar, amic. 🐼

Contra les retallades a la solidaritat andalusa

Durant el mes de novembre, es van succeir les protestes de les companyes andaluses per les retallades del govern de Moreno Bonilla en els pressupostos de 2024 per a la cooperació. Gràcies a aquestes accions, organitzades des de la Coordinadora Andalus de ONGd, que presideix la nostra companya Zaira Mesa, es va presentar una esmena i el Pressupost de la Junta de Andalusia per a 2024 augmentarà en tres milions d'euros la seva partida per a cooperació internacional, i creixerà gairebé un 4% respecte a 2023.

Continua sent una quantitat molt baixa, i llunyana al 0,7% del total pressupostari que reclamem les organitzacions, però posa fre a cinc anys successius de retallades.

El treball de les ONGd andaluses va arribar a 7,8 milions de persones en 53 països de tot el món i a un milió a Andalusia en 2023. 🐼

El terrorisme de “Jamás”

Laila Jichi Ribera · *Economista i activista palestina**

Quan em pregunten si “Hamás” és terrorisme assenyalo que també hi ha un que s’escriu amb J i és el primer del qual cal parlar, perquè no té sentit començar pel final.

Sí, el terrorisme de “Jamás” és un terrorisme molt sigil·lós, pràcticament estàtic per això passa gairebé sempre desapercebut, però és el més letal de tots els que conec. “Jamás” és el pare de tots els terrorismes, és el monstre, el creador de tota l’estirp del terror i habita entre nosaltres.

“Jamás” és el silenci, la passivitat dels nostres governs, la hipocresia d’una narració que no acompanyen de cap acció, “Jamás” són les mentides, però també són les veritats que ells no ens compten, “Jamás” s’amaga entre nosaltres, ens representa i alhora ens destrueix com a humanitat.

Perquè “Jamás” deguérem consentir que en 1948 Israel creés el seu Estat desoïnt les Resolucions de Nacions Unides en ocupar més territori del que se’ls assignava en el Pla de Partició. “Jamás” deguérem consentir la creació de l’Estat d’Israel sense reconèixer al mateix temps la creació d’un Estat Palestí que garantís els Drets Humans Fonamentals dels civils que, majoritàriament àrabs, habita aquestes terres des de fa més de 400 anys.

“Jamás” deguérem consentir l’expulsió per part d’Israel de gairebé tota la població àrab que vivia en aquest territori, “Jamás” deguérem permetre que Israel obligués aquest poble a abandonar les seves llars, a perdre les seves terres i a convertir-se en eterns refugiats en negar-los el seu dret al retorn, perquè això és una vulneració dels Drets Humans.

“Jamás” deguérem consentir a Israel, que des de llavors i fins avui rep continu suport financer dels EUA i altres països d’Occident, continués realitzant més i més ocupacions il·legals de territoris Palestins, desoïnt totes les resolucions de Nacions Unides que l’obligaven a abandonar aquests territoris ocupats i retornar-los al poble Palestí, perquè aquestes ocupacions vulneren el Dret Internacional, són crims de lesa humanitat.

“Jamás” deguérem consentir a Israel perpetrar matances amb el seu exèrcit sobre la població Palestina o la utilització de tàctiques criminals com els segrestos, les tortures i els assassinats que comet diàriament sobre la població civil des

de fa més de 70 anys i amb l’única finalitat d’ocupar les seves cases, perquè això constitueix un crim de Dret Internacional.

I “Jamás” deguérem consentir els assentaments de Colons Jueus en aquestes terres ocupades il·legalment, Colons jueus fortament armats que també comentin crims diàriament contra la població civil Palestina. Colons jueus amb llicència per a matar, emparats pel govern corrupte, opressiu i discriminatori d’Israel, perquè això és apartheid, un crim de lesa humanitat que és competència de la Cort Penal Internacional.

Però el que “Jamás” deguérem consentir és que a la població de la franja de Gaza la hi tanqués mitjançant un mur físic i quedés bloquejada durant més de 10 anys per terra, mar i aire, sota el ferri control d’Israel. Perquè mantenir tancats a 2,2 milions de civils, de les quals el 40% són nens menors de 15 anys, i alimentar-los només amb l’ajuda humanitària que Israel els permet els ha privat de llibertat, de dignitat i d’esperança. “Jamás” deguérem consentir tal atrocitat.

“Jamás” deguérem deixar al poble Palestí totalment desprotegit, “Jamás” deguérem fer excepcions amb Israel i deixar d’aplicar les lleis internacionals a tots per igual, “Jamás” deguérem restar-li valor a tot el que hem construït amb el nostre Dret Internacional garant de la humanitat, “Jamás” deguérem ser còmplices d’aquests crims venent armes a Israel, “Jamás” deguérem mantenir relacions polítiques o comercials amb un Estat Terrorista com és Israel, “Jamás” deguérem vendre’ns i anteposar els nostres interessos econòmics al Dret a la Vida, “Jamás”.

Sí, el terrorisme de “Jamás” mata, i els nostres governs estan de nou paralyzats. No són capaços actuar i molts d’ells ni tan sols de denunciar l’atrocitat més gran que es pot cometre contra civils, homes, dones i nens, completament desprotegits, un genocidi en ple segle XXI, l’extermini de 2,2 milions de persones, fins i tot sabent que tornem a dir “Jamás”.

Però “Jamás” està acabat, perquè la humanitat s’ha despertat, perquè els carrers del món s’omplen de gent amb un mateix sentir, perquè hi ha alguna cosa dins de tots nosaltres que ha canviat, perquè ara Palestina som tots. 🌍

* Filla d’Ismaïl Fouad Jichi (palestí i veí de Riba-roja de Túria). Economista, treballa d’auditora. Nascuda a València on son pare va estudiar medicina. Activista palestina i defensora dels drets humans.

ENS POTS TROBAR A

ANDALUSIA

■ C/ José Mª Moreno Galván, 18, Bl.K - 2° B
41003 Sevilla · T. 616 564 551

✉ ep.andalucia@entrepueblos.org

📘 Entrepueblos Andalucía

ASTÚRIES

✉ ep.asturies@entrepueblos.org

CASTELLA-LA MANXA

✉ ep.castillalamancha@entrepueblos.org

CASTELLA I LLEÓ

✉ ep.valladolid@entrepueblos.org

✉ ep.burgos@entrepueblos.org

✉ ep.zamora@entrepueblos.org

✉ ep.cyl@entrepueblos.org

🌐 entpueblosvalladolid.wordpress.com

📘 entpueblosencastillayleon

🐦 @EntrepueblosV

CATALUNYA

■ C/ August 21, entl. 1a · 43003 Tarragona

■ C/ Raiers 13 · 25500 La Poble de Segur
(Lleida)

■ Carrer d'en Blanco, 73, piso 1
08028 Barcelona

✉ penedes@entrepueblos.org

🌐 entpueblospenedes.wordpress.com

🐦 @EntrePobles_Tgn

📘 EntrePobles-Camp-de-Tarragona

📘 EntrepueblosPenedes

COMUNITAT DE MADRID

✉ ep.madrid@entrepueblos.org

📘 EntrepueblosMadrid

EUSKAL HERRIA

✉ herriarte@herriarte.org

ILLES BALEARS

■ C/ Carme, 6 · 07701 Maó (Menorca)

✉ mallorca@entrepueblos.org

📘 EntrePobles-Mallorca

PAÍS VALENCIÀ

■ C/ Sant Isidre 9 · 03803 Alcoi

■ C/ Venezuela 1 · 03610 Petrer

■ Paratge Sant Josep. C. Pipa 7
12600 Vall d'Uixó (Castelló)

■ C/ Lepant 7 · 03201 Elx

✉ paisvalencia@entrepueblos.org

✉ alacant@entrepueblos.org

📘 EntrepueblosPaísValencia

REGIÓ DE MURCIA

✉ marcuba3@gmail.com

APORTACIONS ECONÒMIQUES

IBAN (ES05) Triodos Bank (1491) Oficina (0001) Núm. c.c. (21-3000079938) • Avinguda Diagonal, 418, 08037 Barcelona

EntrePobles - BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Sol·licitud d'ingrés com a soci/sòcia

Nom i cognoms

NIF *

Data de naixement

Adreça

C.P. Població

Telèfon Professió

Adreça electrònica

Quota anual 77 € ó €

Si tens dificultats econòmiques posa't en contacte
per flexibilitzar la teva aportació.

EntrePobles recomana fixar-la en el 0,7% del salari.

Ordre de pagament per a l'entitat bancària

Banc / Caixa

NÚMERO DE COMPTE - IBAN											
IBAN	ENTITAT	SUCURSAL	D.C.	NÚM. CUENTA							

Sol·licito que fins nou avís, carreguin al meu compte o llibreta els rebuts que
periòdicament els presentarà a nom meu **EntrePobles**

Nom i cognoms

Adreça

C.P. Població

Firma

*NIF imprescindible per a desgravament en l'IRPF.

Avis legal: De conformitat amb el Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell de 27 d'abril de 2016 ("RGPD"), l'associació Entrepobles/Entrepobles/Entrepobos/Herriarte es fa responsable i garanteix la confidencialitat i seguretat en el tractament de les dades de caràcter personal, que s'utilitzaran únicament per poder formalitzar la inscripció i rebre la informació com a soci/a, i no se cediran a tercers en cap cas. Es pot exercir el dret d'accés, rectificació, supressió, portabilitat, limitació i/o oposició al tractament, mitjançant la nostra adreça postal (Carrer d'en Blanco, 73, 1r pis · 08028 Barcelona).